

Οικονομικό Περιοδικό "ΕΠΙΛΟΓΗ"
Ιούνιος 2008

**Οι ωφέλειες του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)
στις διάφορες κατηγορίες πελατών των τραπεζών**

Του Κώστα Ταβλαρίδη
Διευθυντή της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Ο SEPA συμβάλει στην ανάπτυξη της Ευρώπης

Υλοποιώντας την πολιτική του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το έργο του προγράμματος δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (Financial Services Action Plan – FSAP), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συντονίζουν τις ενέργειές τους ώστε να θεσπισθεί η ενιαία χρηματοπιστωτική αγορά για σημαντικούς επενδυτές (wholesale financial services), να καταστούν προσβάσιμες και ασφαλείς οι χρηματοπιστωτικές αγορές για το ευρύ κοινό (retail financial services) και να ενισχυθούν οι κανόνες της εποπτείας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκτιμούν ότι η παροχή ανταγωνιστικών υπηρεσιών πληρωμών αποτελεί προϋπόθεση για την εξασφάλιση ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ενιαίας αγοράς στην διεθνή αρένα.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου το ενδιαφέρον των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εστιάζεται, ιδίως μετά την επιτυχή υιοθέτηση του ευρώ ως ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος, μεταξύ άλλων:

- στον εκσυγχρονισμό των ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ (δηλαδή καρτών, μεταφορών πιστώσεων και άμεσων χρεώσεων) και των συστημάτων εκκαθάρισης και διακανονισμού τους, καθώς και
- στην εξάλειψη των υφισταμένων διαφορών μεταξύ εγχωρίων και διασυνοριακών πληρωμών.

Που βρισκόμαστε σήμερα

Η υλοποίηση του SEPA αντιμετωπίζεται θετικά από τις ελληνικές τράπεζες, όπως και από τις ευρωπαϊκές, και συγκεκριμένα ως ευκαιρία για την αύξηση της χρήσης των ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμών έναντι των μετρητών και των επιταγών που απαιτούν χειρόγραφη διαχείριση.

Η θέσπιση των επιχειρηματικών και τεχνικών κανόνων των ηλεκτρονικών πληρωμών στο πλαίσιο του SEPA, καθώς και η πρακτική υλοποίηση του προγράμματος SEPA έχει αφεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις δυνάμεις της αγοράς. Σε αυτό το πλαίσιο έχει συσταθεί και λειτουργεί, ήδη από το 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (EPC) μέλη του οποίου είναι εμπορικές, αποταμιευτικές και συνεταιριστικές τράπεζες, καθώς και πανευρωπαϊκές ενώσεις

τραπεζών, ενώ καθεστώς παρατηρητή έχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Μέλος του εν λόγω Συμβουλίου είναι και η Ελληνική Ένωση Τραπεζών, εκπροσωπώντας το σύνολο του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Επίσης στα πλαίσια του EPC λειτουργεί και το Stakeholders Forum στο οποίο συμμετέχουν εκπρόσωποι των θεσμικών οργάνων της πελατείας των τραπεζών.

Στις 28 Ιανουαρίου 2008, μετά από δυο χρόνια εντατικής προετοιμασίας, περισσότερες από 4100 ευρωπαϊκές τράπεζες, μεταξύ των οποίων και οι 24 τράπεζες μέλη της Ελληνικής Ένωσης τραπεζών, ξεκίνησαν να παρέχουν στην πελατεία τους τη δυνατότητα να στέλνουν και να δέχονται ηλεκτρονικές μεταφορές πιστώσεων (εμβάσματα) τύπου SEPA.

Επίσης, από την 1^η Ιανουαρίου 2008, πολλές από τις εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες, υιοθέτησαν το πλαίσιο για τις κάρτες πληρωμών του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA Cards Framework - SCF) και παρέχουν στην πελατεία τους τη δυνατότητα πληρωμής με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες οι οποίες φέρουν EMV/chip, αναβαθμίζοντας παράλληλα τους στόλους των μηχανημάτων ATM και EFT/POS, προκειμένου να μπορούν να δεχθούν και διαβάσουν τις καινούργιες αυτές κάρτες που παρέχουν στην πελατεία πολύ μεγαλύτερη ασφάλεια.

Έως το τέλος του 2009, μετά και την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στο εθνικό δίκαιο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα αρχίσει να παρέχεται από τις εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες και το τρίτο ηλεκτρονικό εργαλείο πληρωμών του SEPA, δηλαδή οι άμεσες χρεώσεις (πάγιες εντολές).

Οι αλλαγές που θα επιφέρει ο SEPA

Οι βασικές αλλαγές που θα επιφέρει ο SEPA στη διενέργεια πληρωμών από τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και το δημόσιο της χώρας μας, θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

1. Για τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και τις Δ.Ε.Κ.Ο.

- Χρήση ενός τραπεζικού λογαριασμού για την αποστολή και λήψη ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ σε/ από όλες τις χώρες που συνθέτουν το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του SEPA. Προσβασιμότητα στους λογαριασμούς πελατείας 31 Ευρωπαϊκών χωρών (Ευρωπαϊκή Ένωση, Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Ελβετία).
- Χρήση ενιαίων προτύπων και ενιαίων τεχνολογικών εφαρμογών για την αποστολή και λήψη των πληρωμών. Δυνατότητα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης από την επιχείρηση της απαίτησης που καλύπτει η εισερχόμενη πληρωμή.
- Ομοίμορφοι κανόνες για τη διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών ανεξαρτήτως εάν αυτές γίνονται εντός της χώρας μας ή εντός του SEPA (π.χ. χρήση IBAN και BIC).
- Εγγυημένη χρονικά ολοκλήρωση της μεταφοράς πίστωσης ή άμεσης χρέωσης.
- Εγγυημένη πίστωση ολόκληρου του μεταφερόμενου ποσού στον δικαιούχο.

- Κάθε τράπεζα λαμβάνει τα έξοδα της πληρωμής αποκλειστικά από τον πελάτη της. Ο πελάτης δεν πληρώνει και τα έξοδα της άλλης τράπεζας.
- Ομοιόμορφοι κανόνες προστασίας του καταναλωτή σε ολόκληρη την Ευρώπη και ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό εργαλείο πληρωμής.
- Πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία ολοκλήρωσης της πληρωμής.
- Ομοιόμορφοι κανόνες για τις απορρίψεις και τις επιστροφές σε περίπτωση αδυναμίας πίστωσης του λογαριασμού του δικαιούχου.
- Αύξηση της ασφάλειας κατά την διενέργεια πληρωμών με κάρτες (EMV chip και χρήση PIN).
- Δυνατότητα αποδοχής από τους εμπόρους, εφόσον το επιθυμούν, όλων των καρτών πληρωμής που κυκλοφορούν στην Ευρώπη και είναι συμβατές με το περιβάλλον SEPA. Αύξηση του αριθμού και της αξίας των συναλλαγών, ειδικά σε τουριστικούς προορισμούς.

2. Για το Δημόσιο

- Προώθηση της χρήσης κοινών πανευρωπαϊκών ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμής για την είσπραξη οφειλών προς το Δημόσιο από τους πολίτες και την πληρωμή πολιτών και επιχειρήσεων από το Δημόσιο.
- Πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς πελατείας 31 ευρωπαϊκών χωρών (π.χ. για την πληρωμή συντάξεων δικαιούχων του ελληνικού δημοσίου που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες).
- Χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμής και ειδικά των άμεσων χρεώσεων και των καρτών για την πληρωμή οφειλών των πολιτών στο Δημόσιο. Σταδιακή αντικατάσταση άλλων, μη ηλεκτρονικών και «ακριβών» εργαλείων πληρωμών, όπως οι επιταγές και τα μετρητά.
- Παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, συμβατών με το πλαίσιο των κανόνων του SEPA, είτε σε πολυμερές (με περισσότερες τράπεζες) είτε σε διμερές επίπεδο (με μια τράπεζα) συνεργασίας.

Τα επόμενα βήματα

Όπως προαναφέραμε οι ελληνικές τράπεζες ανταποκρινόμενες σε μια ακόμα πρόκληση συμμετέχουν από την αρχή στο φιλόδοξο στόχο της ενοποίησης της ευρωπαϊκής αγοράς πληρωμών και η προσφορά των μέσων πληρωμής SEPA για εγχώρια και πανευρωπαϊκή χρήση έχει εξασφαλιστεί από το τραπεζικό μας σύστημα. Αυτό που πλέον απομένει είναι η ζήτηση αυτών των εργαλείων πληρωμών από τους τελικούς χρήστες υπηρεσιών πληρωμών και η κατανόηση των πλεονεκτημάτων χρήσης τους.

Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτό είναι αναγκαία και η αλλαγή παγιωμένων συνθηκών δεκαετιών αναφορικά με τον τρόπο διενέργειας των πληρωμών. Η χρήση μετρητών και επιταγών πρέπει να δώσει τη θέση της στη χρήση των σύγχρονων ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμών, όπως είναι οι διατραπεζικές μεταφορές

πιστώσεων, οι άμεσες χρεώσεις και τα εναλλακτικά κανάλια διενέργειας πληρωμών όπως τα ΑΤΜ και η ηλεκτρονική τραπεζική.

Η κάμψη των σχετικών αντιστάσεων απαιτεί συντονισμένες ενέργειες, κυρίως από τη μεριά της πολιτείας, η οποία σε συνεργασία με τις τράπεζες θα πρέπει να προχωρήσει στην υιοθέτηση των νέων ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής και να συνδράμει στην εκπαίδευση και κυρίως το όραμα για μια ακόμα, μέσα στην τελευταία δεκαετία, προσαρμογή της κοινωνίας στις συνθήκες λειτουργίας του ενιαίου ευρωπαϊκού νομισματικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος.